„אגודת האורטודוקסים" און די וואך־לען איז די אידישע געמיינדען

קאפענהאגען: — די ערשט ניט לאנג געגרינדעטע ארגאניזאציע פון די ארטאדאקסישע אידען, די „אגודת האורטודוקסים" אין וואַרשא, פערעפענטליכט אין דעם נייעם ארטאדאקסישען בלאט אין וואַרשא, דאס יודישע וואָרט, פאלגענדען אויפרוף:

„אונזער אגודה" איז בעשאפען געוואָרען אין די שווערסטע מאמענטען פון געזעלשאפטליכען לעבען, און דאך זע־נען שוין אין משך פון איהר קורצער טהעטיגקייט־צייט פיעל געלונגענע שריט געמאכט געוואָרען. צו פערבעסערען די גייסטיגע און עקאָנאָמישע לאגע פון רע־ליגיעזען יודענטהום, שריט, וועלכע וועלען זיך קורצליך בעוויזען אין דער ווירק־ליכקייט און די עפענטליכע מיינונג וועט קאָנען ווי נעהערינ אָבשאצען דעם ווערטה פון אונזערע מעשים, וואס זייער ווייט טערער ערפאָלג וועגרעט זיך טאקע אין דער מיטהעלף און דער קאָנצענטרירונג פון די תורה־טרייע אידען ארום אונזער אידעאל.

אויף דער לעצטער בשתפות'דיגער פערזאמלונג, מיט א גרויסען אנטייל פון די פראוויינצער דעלעגאטען, צווישען וועלכע עס זענען אויך געווען פיעל פון די אנגעזעהענסטע רבנים אין פוילען, צו בע־טראכטען אונזער פאַרשטעהענדע ארבייט צום ערוואכען פון רעליגיעזען יודענטהום, זענען איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1, די פערזאמעלטע אנערקענען די דרינגענדע נויטווענדיגקייט, אז די תורה טרייע אידען זאָלען זיך פעראייניגען צום ערהייבען דעם קרן־התורה והדת.

2, ביי די קומענדע וואהלען פון די אידישע געמיינדע־פערזאָרגונגען, פון אבער־ראטה זאָל מען שטימען נור פאר תורה־טרייע און שטרענג רעליגיעזע אי־דישע קאנדידאטען.

3, יעדע שטאדט זאָל דעלעגירען פע־היגע מענשען צו בעטהייליגען זיך אין דער פערזאמלונג, וואס וועט אין קורצען פאר קומען דורך אונזער „אגודה" אין וואר־שא, צו בעהאנדלען די בעדייטונג פון די קומענדע וואהלען פאר דעם רעליגיעזען אודענטהום. אויף דער פערזאמלונג, וועט געגעבען ווערען דורך הרב דר. כהן פון אנשבאך ברייטע ערקלערונגען וועגען דעם ענין און עס וועלען אויף פארקומען פרייע דיסקוסיעס.

4, די פראוויינצער פעראייניגטע תורה־טרייע אידען זאָלען קומען אין פער בינדונג מיט דער וואַרשאווער „אגודה" אין אלע אידיש־נעזעלשאפטליכע־רע־ליגיעזע ענינים.

5, מיטטיילען דער וואַרשאווער „אגודה" די אדרעסען פון די פראוויינצער כלל־טהורה, וועמען מען זאָל בעריכטען איבער די נויטיגע אידישע אנגעלעגענ־הייטען.

אונזער בעוויין: „אם אין חכמה אין תורה, אם אין תורה אין קמח" מיז מיט פרישע און פעראייניגטע כחות פערטיידיגט ווערען. מיר מוזען בעפעס־טיגען אונזער עקאָנאָמישע און גייסטיגע צושטאנד, געשטיצט אויף די תורה פאַ־דערונגען. מיר ווילען אבער קיינעם ניט בעקעמפען, מיר ווילען נור שאפען פאר זיך א רעכטליכע עקזיסטענץ אויף דעם בשלום'דיגען וועג מיט אלע אונזערע ארו־מיגע שכנים.

דער ארטאָדאָקסישער איד מוז בע־ווייזען, אז זיין סימפאטיע און דאס שטים־רעכט, וואס ער האט אמאָל גע־שענקט די פארטייען, וועלכע זענען לחלוטין נעגען זיינע אבערצייגונגען, איז פארגעקומען נור צוליעב דעם, ווייל עס האט נישט עקזיסטירט קיין זעלבסט־שטענדיגע, אין דיסציפלינירטע ארטאָ־דאקסישע קאָהפאַראציע, און דערפון האט ער אלע מאָל געזוכט צו שטיצען די, וועלכע האבען פערשפּראכען אין די איינ־צעלנע פאלען בעסער צו פערטיידיגען די אידישע אינטערעסען.

יעצט איז אבער געקומען דער מאמענט וועלכער מיט די מעגליכקייט אויף די תורה־טרייע אידען זיך צו פעראייניגען און ארגאניזירען „באגודה־אחת", וואו עס וועלען אלוויטיג פערטיידיגט ווערען זייערע פערלאנגען און אובערצייגונגען, און מיר ערוואַרטען טאקע די פראוויינצער דעלעגאטען צו דער פערזאמלונג. מיר האָפען דאָרט צו זעהן די פעהינסטע מענ־שען, כדי זיך צו ארענטירען אין די נויט־טיגע אנגעלעגענהייטען בנוגע צום ריכטי־גען דורכפיהרען די וואהלען".

עס ווערט ווייטער אין אויפרוף אויס נעפאָדערט, אז אויף וואַרשא זאָל שיקען ענטשפּרעכענדע דעלעגאטען צו דער פער־זאמלונג, וואו וועט פאַרקומען אין א ציים, וואס וועט נאָך געהנטער בע־קאנט געגעבען ווערען אין דער עפענטליכ קייט.

צדקה פעדעראציע האלט א זייכטיגע פערזאמלונג

לעצטען דאנערשטאג אוועגד, איז פארגעקומען אן אינטערעסאנטע פערזאמ־לונג פון דער באָארד אף טראסטיעס פון דער צדקה פעדעראציע.

ביי דיזער פערזאמלונג איז בעריכ־טעט געוואָרען, אז די טעקסעס און פראָ־צענט אויף די ביידע שטאָטישע הייזער 'סימקא און גרעדזיש עיזענען) זענען שוין איינגעצאהלט געוואָרען, דזי אויף איז געגעבען געוואָרען צו די ליידים אייד סאַ־סייעטיעס 700 דאלאר צו צוטהיילען אויף פסח.

דאס זענען אבער ניט די איינציגע געלדער, וועלכע די פעדעראציע האט בע־וויליגט. עס איז אויך בעשלאָסען געוואָר־דען צו בעוויליגען 150 דאלאר צו דער „ביג בראדער מוומענט", און 50 דאָ־לאר צו דער קימפּעטאָרין סאסייעטי.

א. אלט, איז אנגעשטעלט געוואָר־דען אלס שטענדיגער סעקרעטער פון דער פעדעראציע, און ביי דיזען מיטינג איז אויך בעשלאָסען געוואָרען, צו שיקען א קאָמיטע צום סיטי קאָנסיל בעטען, אז די שטאָדט זאָל שטיצען די אידישע טשאַרי־טיס. — די קאָמיטע בעשטעהט פון לעאָ פרענקעל, ראבי דזשיקאָבס, דזשאזעף סינגער, ערמאנד שייער, און א. קאָהען.

צו אונזערע אידישע פריינד און קאסטימערס

מיר גאראנטירען אבסאלוט צופריעדען צו שטעלען יעדען קאסטאמער אדער מיר קעהרען אום זיין געלט צוריק, אונזער באדיינונג איז פינקטליך, אונזערע שיפּמענטס זענען אקוראט, אירגענד וועלכע וואהיסקיע איהראר־דערט ביי אונז וועט איהר ערהאלטען ביז אן 24 שטונדען נאָך דעם ווי מיר האבען ערהאלטען אייער אדרעס, אלע סחורות ווערען צוגעשיקט דיר־דעקט פון די דיסטילעריעס און איהר קריעגט אלע מאהל וואס איהר אר־דערט.

פרייז ליסטען פון סחורות גלייך צו שיקען

בולק וודהיסקיס און וואוד

דירעקט פון די דיסטילעריעס.

סיעגראם, וואַקער, ראָיעל דיסטילערי, קאָרבי

אין די פרייזען איז שוין ארויסגערעכענט פאר עקספּרעס און די קאנטעינערס.

	1 גאלאן	2 גאלאן	5 גאלאן
ספעשעל סילעקטעד דראַפט	— —	$24.00	$9.50	$5.25
אלקאהאל (ספּיריטס) פרוף	— —	24.00	10.00	5.35
אלקאהאל (ספּיריטס) 50 א. פ.		32.00	13.50	7.25
אלקאהאל (ספּיריטס) 65 א. פ.		34.50	14.50	7.75

שרייבט נאָך א ספּעציעלע פרייז ליסטע אויף צעהן גאלאן אדער מעהר

מיר נעהמען אן אייער געמארקטעי טשעק אין פולער ווערטה דאס איז דער בילינסטער וועג צו שיקען געלד

מיר באצאהלען עקספּרעס הוצאות אויף וואהיסקיע און ביער איסט און סוייטה פון אן ארייינגערעכענט נארטה בעי. נארטה און וועסט פון נארטה בעי. ארייינגערעכענט סאלט סט. מערי רעכענט ארויף 50 סענט אויף יעדען פעסעל, נארטה און וועסט פון סאלט סט. מערי רעכענט ארויף $1.00 אויף יעדען פעסעל.

E. T. SANDELL CO., INC,

ע. ט. סענדעל — פרעז. און מענעדזשער
דזשאהן פ. לאנדאן — סעק. טרעזש.

503 Gluck Building, Niagara Falls, N. Y.

פאלעסטינא ארבייטער פאנד פלעג טאג

דעם קומענדען ערשטען מאי וועט פארקומען אין אלע אידישע מקומות פון אמעריקא די יעהרליכע זאמלונג פון פא־לעסטינא ארבייטער פאנד.

דיעזע אינסטיטוציאָן איז ניט בלויז דאס פערמעגען פון די אידישע ארבייטער אין ארץ ישראל, נאר דארף און מוז ווערען דאס איינגעטהום פון דער גאנצער אידישער ארבייטערשאפט פון דער גאנ־צער וועלט. אין דעם שווערען טאג־טעגליכען לעבען פון אונערמיעדליכען קאמפף און רעוואלוציאנערע טהעטיגקייט פון די אידישע ארבייטער. אין דעם אויר־בינען קאמפף פון דעם אידישען פאלק פאר דער ערהאלטונג פון זיין נאציאנאלען לעבען — וויפיעל מיטה און גלויבען ניט אונז דאס די קליינע אידישע ארבייטער ארמעע אין ארץ ישראל, וואס ציינט אונז אזא וואונדערבאריען ביישפּיעל פון אזוי קאמפף און רעוואלוציאָן, פון העל־דישקייט און אפּפערווילינגקייט, וואס שטעהט אזוי פער'עקשנ'ט און קעמפּפט און בויט דעם נאציאָנאלען און סאציאלען בנין פון די אידישע ארבייטער מאסען און פון דעם אידישען פאלק!

מיזען זיי אבער אונזער חילף האבען. מיזען מיר זיי אונזער מאָראלישע און מא־טעריעלע ברידער־שטיצע געבען, מיזען מיר זיי אונזער ברידער־האנד פון דער ווייטעסטע אויסשטרעקען אן צוליעב דעם איז בעשאפען געוואָרען דער פאלעסטינא ארבייטער פאנד. זיין אויפגאבע איז: שטארקען דעם מוטה פון העלדישע עמש־פער, קרעפטיגען דעם גלויבען פון די בראָווע פיאָנערען, און אויף יעדען שריט אין טריט פון זייער אלטעגליכען לעבען זיי צו זאגען: „נעהמ־ט אן מוטהיג מיט אייער טעטיגקייט!" מיר די אידישע ארבייטער פון דער גאנצער וועלט פער־שטעהען אין פיהלען אייערע אויפגאבען און זיינען מיט אייך!"

אזוי האט דער „פאנד" ביז אהער זיך פערנומען מיט ארגאניזירען און שאַ־פען קאָאָפּעראַטיווע ארבייטס־גרופּען, אונטערנעהמונגס־ארטעלען, בילינע קיכען, ארבייטער־ביבליאָטעקען, לייזה־קאסען, קאָאָפּעראַטיווע סטאָרס, ארבייַ־טער־האָטעלען וווי אויף סטרייק שטיצע און אלגעמיינע ארבייטער אינפארמאציע. אין איצט אין דער קריטישער צייט פון קריעג, האט די טעטיגקייט פון פאלעס־טינא ארבייטער פאנד בעסיכמען נאָך מעהר וויכטיגקייט, און דער ווייס וואס וואלט געווארען מיט די אידישע ארבייטער אין ארץ ישראל ווען ניט די קרעפטיגע שטו־צע וואס דער פאלעסטינא ארבייטער פאנד האט זיי געגעבען דורך דער גאנצער צייט. אבער די שטיצע איז ניט געגעבען געווא־רען אלס צדקה — ניין, פון דעם האָ־בען זיך די ארץ ישראל ארבייטער קאטע־גאָריש עכטזאגט. נאָר דער פאלעסטינא ארבייטער פאנד האט אונטערנומען פער־שיעדענע ארבייטען, וואו א גרויסע צאָהל ארבייטער האבען דורכדעם בעשעפטיגונג בעקומען און אזוי ארום ערלייכטערט די ארבייטסלאָזיגקייט, יקרות און נויט — וואָס די מלחמה האט פערארזאכט אין ארץ ישראל. אין דער לעצטער צייט האט דער פאלעסטינא ארבייטער פאנד אונטער נומען א נייע וויכטיגע ארבייט און דאס איז אויפצובויען אן ארבייטער היים לייבארס לייסקאום) אין יפו.

דאס וועט זיין דער ערשטער לייַ־באר לייסעאום אין ארץ ישראל. די ער־שטע ארבייטער היים וואר די ארץ ישראל ארבייטער וועלען זיך צוזאמקומען אין טהייל זיך איינער מיט דעם אנדערען זוייערע לוידען און פרייד־דען. אפּגעבען זיך חשבון פון די שוין ערפילט אויסגאבען אין בעשאפען נייע מעגליכקייטען פאר ווייטערע שעפערישע און פאזיטיווע אר־בייטען אוים'ן וועג פון דער פולשטענדי־גער נאציאָנאלער בעפרייאונג פון דעם אידישען פאלק!

גרויס זיינען די אויפגאבען פון די ארץ ישראל ארבייטער — און גרויס זעהר גרויס איז אונזער חוב, וואס מיר מוזען זיי אָפּצאָהלען! זייער קאמפף איז אונ־זער קאמפף, זייער וועג איז אונזער וועג און זייער צוקונפט איז אונזער צוקונפט — די גליקליכע נאציאָנאלע צוקונפט פון דער גאנצער אידישער ארבייטערשאפט!

אין דעם איצטיגען ערנסטען און דע־וואָלוציאָנערען מאָמענט פון דער גאנ־צער וועלט, ווען יעדעס אונטערדריקטע פאלק — ווי קליין עס זאל ניט זיין — וועבט די גאָלדענע פעדים פון זיין ענד־גילטיגער בעפרייאונג: געבאָדען אין ימים בלוט פון מיליאָנען ארבנות, גע־לייטערט אין ימים טרעהרען פון רואיגיר־טע און פעראומגליקליכטע זיהן און טעכ־טער — וועט ארויסגעהן יעדעס פאלק נאָך דער מלחמה יובעלען, פייערען זיין ענד־ליכע נאציאָנאלע בעפרייאונג. — אין דעם איצטיגען ערנסטען מאָמענט מוזען מיר — די אידיש ארבייטער מאסען — פריי און אָפען, שטאָלץ און מוטהיג פּראָקלאַ־מירען אונזער ווילען צו זעהן ניט נור בע־פרייטע רוסישע אידען אדער פוילישע אי־דען, נור צו זעהן א בעפרייטע אידיש פאלק! דיעזע אויפגאבע ווערט שוין לאנג געטהון פון די אידישע ארבייטער אין ארץ ישראל — און מיר מוזען נוך און זייער ארבייט בעטיילינען.

אין דעם טאג פון ערשטען מאי, ווען מיר, אז אונזערע בלויע פאנען פיגל קלאהר הייבן, אונענדליכע בלויליכקייט, א איי דעלע טיעפע וואס מיינענט זיך אן בעש־טשעט מיט פיעלטענינע דייבע פארסאן פון פאסע טיעפע בלוי. א געהיימניס־ווילע א סאמעטען טונקעלע בוי א לייכט העל קייט, דורכזיכטיג, דורכגעדרונגען פון אלע שטראהלען פון טאג, כסעט אן אריינפאר־לענדע אין מילך אדער אבפאל בלוי.

די גאנצע בירגאזע פון דער וועלט איז צוזאמען אין דער אונבעגרעניצטער שעהנ־קייט פון הימעל רוים. אלע שעהנינקע בלייענקע „פערגעס מיך ניט" בלומעלאך פון דער ערד טראגען אבשטארבענדיג צו די הימלען זייער אונשולדיגע בלויקייט, גיעסען אריין אין דעם הויכען אונענדלי־כען אקעאן זייערע בלומען נשמות.

דערפאר אפשר איילט זיך אזוי אין דעם מאָנאט מאי דער בעז צו בליהען, אויסגיעסען זיין אראמאט, פערוואנענט ווערען, כדי צו פעראייניגען זיין פארב מיט דער אונענדליכקייט און איבערגיע סען זי אין די הימלען וועלכע זיינען נאָך העל בלוי אין אפּריל און ווערען בלויער, טיעפער אנפאנג מאי?

אויב אין די אויגען פון די מענשען איז פארען א העלע און טונקעלע בלויקייט, א עס נאר דערפאר ווייל אין זייערע חערצער איז דא פרייד און שטרעבונגען צו אונזער אירדישען הימעל וועלכער האט עושפרייט אבער אונז זיין אונבעגרעניצטען צודעק, אונטער וועלכען עס אטמעמען שטוינקע שעמעוודיגע בלומעלאך, וועלכע ווערען פאר זייער קליינקייט אויף דער ערד און פאר זייער מיעדליכען בליהען געלויבט אין די הויכע ספערען פון די הימלען.

ווען דער בליק באָדט זיך אין דער בלוי ליכער דיינקייט פון די הימלען גלוטשען זיך דאן נאָר ריינע בשרע נעראנקען און נעפיהלען אין הארצען. ווי בלויענקע וואָלקענדלאך אין הימעל, ווי ליכטיגע מלאכים'לאך איינגעהילט אין בלויע פיי־ערען. בעוועגט פון א זיסען ווינטעלע, ווי מלאכים וואס פליהען ארום אין די היב־לען אויף סאפּירענדע דורכזיכטיגע שטראה לענדע פליגלען.

הארטער פון שטאל פייערינגער ווי די בלויע פייערען פון א טשאר, דורכזיכטי־גער ווי די טייכען שטראמען און ים בוא לויפ — אין די בריטקייט פון די הימלען.

ווען די העל רויטע פייערען פון דעם זו־נען אונטערגאנג שטארבען אָב און דער גרין בלויער אטהעם פון פארגאנגט ווערט פערלאשען, קומט די נאכט אין איהר צויבער מאנטעל און אויף'ן מאנטעל דיא שטערען, און פון זייער העלקייט ווערט נאָך טיעפער גלענצענדער נאָך יום טובדי גער די טיעפע בלוקייט.

קוקט, קוקט אפטער אין די הימלען אי ביי טאג אי ביי נאכט קוקט זיך איין אין זייערע אונצעהלבארע בלויליכקייטען און די טעגער פון די פראסטע און גוט הארצי־גע פארבען, אין די פערשיעדענע בליטע־לאך גלעקלאך בלויענקע מיט שעהנע העל־זלאך אין די פליגענע פון שווארצען שווע־רען ראב, אין דעם דונקעלעבלויען אייזען בלויען בליי קאָבאלאט, קארמין, — און ווען די וואָלקענס וועלען אָנפאנגען ארומ־לויפען איבערן הימעל, קוקט אויף דיא בלויע וואסערען ביי די ברעגעס פון דיא ווייסע וואָלקענס, קוקט זיך צו און בע־מערקט ווי אט די וואָלקענס זיינען אויף דורכגעדרונגען מיט דער הימלישער בלוי לוקייט. קוקט זיך צו און בעמערקט וואָס פאר א בלוען לוויב געוואנט עס זיך־זען די הימלען צו דעם, וועלכער וצטט אויף דעם פיעל פייערדיגען טהראָן פון לויב, בעציהרט מיט א קראנץ פון העל בלויע און טונקעל בלויע פארבען.

(פון רוסיש פון ד. ליפשיץ).

מיר, אלס א טייל פון דעם אינטערנאציאָ־נאלען פראלעטאריאט, פייערען צוזאמען מיט איהם דעם גרויסען ארבייטער יום טוב, אין דעם טאג ווען אלע ארבייטער פון דער גאנצער וועלט צייגען ארויס דיי־ער סאָלידאריטעט און איינגקייט — צו־זאמען מיט דעם — צו פייערען דעם יום טוב פון אונזער נאציאָנאלער ווידערגע־בורט, נאציאָנאלער ווידעראויפלעבונג אין אונזער אלט־נייעם אידישען לאנד מוזען אויסצייגען אונזער איינגקייט און סאָליداריטעט מיט יענע פיאָנערען־העלדען, וואס שטעהען שוין זייט לאנג אויף זייערע פאזיציאָנען, און ברייטערען אויס מיט זייער בלוט און שווייס דעם ווענ — פאר אמת'ער אידישער נאציאָ־נאלער בעפרייאונג!

זאָלט איהר זיי אייער ערמונטערונג און אונטערשטיצונג געבען! זאָלט איהר זיי אייער ברודער־האנד פון דער ווייט־טענס מיט ליעבע אויסשטרעקען!

— גיט מיט א פולער האנד און א פרייע הארץ!

פולע ציון פאלעסטינא
קאמיטעט, אמעריקא.

איינענע און נענאשטע

געוואלט דערשטיקען.

— גערענקסט, טאטע, ווי דו האסט מיך געשלאגען, ווען איך האב א ביס גע־טהון מאריס'ן?

— יע, דו האסט איהם דאן שטארק געביסען.

— נו, טאטע, שלאג אן מארגען, אבער שוט, ליזעס לעהרערע. ער האט איהר הייגנט אזוי שטארק געביסען אין די ליפען, אז זי האט איהם ארופגענומען מיט ביידע הענד די האלז און האט איהם געוואלט דערשטיקען . . .

זיך ערקלעהרט אין ליעבע.

— . . . אבער ווען איך וואלט געווען הייך, וואלט איהר מיך געליעבט, „מיס"?

— געליעבט? — ווייס איך ניט, נאָר תהוגה האבען מיט אייך, וואלט איך געוויס! . . .

גאנץ איינפאך.

— זענט איהר די מאראם?

— ! — ווי אזוי, פעטער, האט איהר זיך אנגעשטייסען, אז איך בין דאס די מאראם?

— גאנץ איינפאך! אזא מיאוס'קייט א פרעמדע ווער וואלט עס געהאלטען אין שטוב?! . . .

א שפאס איז דאס א חזן.

טריינע שאשע קומט ערשט פון שוהל, וואו עס האט געהאוועטן דער נייער ערשט־אנגעקומענער חזן. איהרע בעפעלגטע ריינגלען איהר ארום, אזן זי דערצעהלט מיט התחעלות.

— א שפאס איז דאס א חזן! א שפאס איז דאס א חזן! זיין געזיכט איז בלוט אזן מילך . . . האט ער א שווארצע בארד — ממש מחיה־נפשות, דאס טליתל'ל אין קלאר ווי אלבאסטער, האט ער גע־נעבען צו „שמע ישראל" א פאטש דעם קליינעם זונגער, האט פערקלונגען די שוהל . . . .

— נו, און ווי האט ער גערעוועטן?

— האסט איהר פלוטלונג איבער א שכנה.

— גערעוועטן? ! זאָל איך אזוי ווי־סען פון זיין קאפ! א ניט האב איך גע־הערט א ווארט? ! . .

איך מיר א דאגה!

— וועה איז מיר! מיר זענען אומ־גלוקליך! לויף שנעלער צום דאקטאר, דאס קינד האט דערשלונגען א נאדעל! — אזוי איז דאס ווייס האסטיג ארייגגעלאָ־פען מיט א געפילדער צו איהר מאן, דעם פראפעסאר־מאטעמאטיק, אין קאבי־נעט.

— וואס לוארמסטו אזוי? — ענט־פערט דער צוטראגענער פראפעסאר — פאר א סענט בעקומסטו אנ'אנדער גא־דעל! . . .

איך האב א ברודער אין אריסאן.

— שוין, איהר זענט שוין ווייטער גע־קומען נאָך נדבות? — שרייט ר' צדוק־מילות צום פרנס־חדש — ווייסט איהר ניט, אז איך האב א ברודער אין אריס־מאן?

— יע, איך ווייס, ר' צדוק, אבער.... אבער איהר העלפט איהם דאך קיין מאל נישט!

— אט דאס זאג איך דאך: איך העלף נישט מיין ברודער אין אריסאן, קומט איהר צו מיר, איך זאָל העלפען פרעמדע ארעמע־לייט? ! . . .

א חיי שעה.

— זאג מיר נאר, בער'ל, וואס האסטו אויסגעפיהרט? אז די ביזט געווען א איר, האסטו געהאט פון דיין פלוניח'טע גערבענטע צרות פרייטאג, דערפאר וואס די גיסט אויהר נישט אויף שבת; ערשט אז די האסטו זיך אבגעשמו'ט, האסטו פון איהר די זעלבע צרות שבת, דאס הייסט מיט א טאג שפּעטער, דערפאר וואס די גיסט איהר נישט אויף זונטאג! . . .

— נאר, א חיי שעה איז אויך גוט! . .

זי זעט שוין פליהען.

— זאג מיר, מאמע, קענען טאקי מלאכים באמת פליהען?

— יע, מיין קינד!

— פאר וואס זשע פליהט נישט אונזער דיענסט, מאמע?

— זי איז דאך נישט קיין מלאך!

— איך האב אליין געהערט, מאמע, ווי דער פאפא זאגט איהר: „די ביזט א מלאך".

— אויב אזוי . . . . . וועט זי שוין טאקי פליהען . . . מיין קינד!

פון א פליג א העלפאנט.

— מאמע, איך וועל כאפען א פליעג, און די וועסט מיר מאכען פון איהר א העלפאנט!

— ווי וועל איך דאס מאכען, מיין קינד, פון א פליעג א העלפאנט?

— דער טאטע זאגט שטענדיג, אז דו מאכסט פון א פליעג א העלפאנט! . . .

די געליעבטע.

— נעכטען האט זיך דערשאסען מיין געליעבטער. מיך וואונדערט נאָר, ווי אזוי איז ביי איהם פערבליבען געלד צו קויפען א רעוואלווער? . . .

טהעאטער נייעס

וואס מען שפּיעלט היינטיגע וואָך אין די הייגע טהעאטערע.

אין לאועס יאנג סטריט טהעאטער

היינטיגע וואָך איז אין לאועס יאנג סטריט טהעאטער צווישען אנדערע חער־ליינס דער הויפּט אטרעקשאן די „דער רעוויו וואגון". דאס איז א זעלטענער אקט פון מוזיק און ליעדער.

א צווייטער גרויסער אקט איז דער סקעטש מיט דעם נאמען — רייך מייד־לי־ארעם מיידעל. אן אלענגאריש שפּיעל, מיט זעהר א פעהיגער קאמפּאניע.

אלס הענסאָן און קאמפּאניע טרע־טען אויף אין א זינגען און טאנצען אקט מיט די בעסטע קאָבעדיע.

פאָדעסטער און באָיד, אין א וואַ קערס סקעטש מיט דעם נאמען א טעגליכע פאסירונג.

די מוזיקדיי דאלען טריא זיינען אויך דא מיט זייער אינטערנאציאָנאלען רעוי־יו פון טעני, פון אלע נאציאָנען.

סטעסאָן און ראבער, אין בראדוויים לעצטע ליעדער און טעני.

ליזא און מיי דזשעקאָבס קאָמעדיע סייה ליסטען. די געוואנסטע וואס עס איז ווען געווען אין וואָרעוויל.

בענס אָניעל אין דעם בילד „די ליע בעס פראגע".

א פינף אקטיגע פאסטע פליי, פערענדיגט דעם פראגראם.

אין היפּאָדראם

קיין איינציגער פון די מוזאוויע עק־טאקס קען ניט אזוי פארשטעלען א וועס־טערען טיפ ווי וויליאם ס. האורט וועלכער ערשיינט היינטיגע וואָך אין היפּאָדראם דעם טריינענגעל בילד — די סקווער דיעל מען.

דאס איז א בילד ווי אזוי א געבלער ווערט רעפארמירט און בעשליעסט צו פיהרען אן אנשטענדיגען לעבען אונטער דער ווירקונג פון זיינער א געליעבטער עס איז א זעלטען גוטע בילד צווייהען.

די מאנטאנא מענסטרעלס. פיער מענער און א מיידעל זיינען די פעשעל פיטשער פון דעם ביל היינטיגע וואָך. זיי זיינען טאנצען און ווייזען אדיים זייערע פעהיגקייטען אויף מוזיקאלישע אינסטרו־מענטען.

אנדערע אויף'ן פראגראם זיינען:

מיילע, לא טאיעס קעגיין מאָדעלס, דאס זיינען חינט וועלכע פאָזירען אין שטעהן ווי אזוי מען הייסט זיי.

נאדעל פייגען און קאמפּאניע, מיט זייער שעהנעם זינגען, טאנצען מעלאנ־ז־ישע.

מעל און ליע און מילס און מעלאָדיע. זעהר א שפאסיגער מאטעריאל צום לאכען.

דייוונגפּארט און רעפערטי און דעם קאמעדיע סקעטש: צווישען מיר און אויך.

בראדערס וואטערס צוויי ענגלישע אק ראבאטען.

די פילם קאמעדיעס פערענדיגען דעם פראגראם.

א שפּרינגענדער אקער אייזען

אין וועסט אוסטראליען ווערט יעצט בעגוגט א ספּעציעלער אקער אייזען וועל כער רופט זיך דער „שטומפען שפּרינגער" צוליעב דעם פאקט דאס אין די לאנד אין יענעם געגענד איז זעהר וואלריג און צו ליעב א דוחק אין ארבייטער קען מען ניט אבערעניגען די ערד פון די וואָרצעלען און פון די שטומפען פון אבגעהאקטע בוימער. דער נייער אקער אייזען וועלכער איז ער פונגען געוואָרען פון אן אוסטראליער איז אזוי געמאכט דאס ער שפּרינגט אריבער איבער בוים וואָרצעלען און סטאמפּס און איבער אנדערע שטערונגען וועלכע ליגען אויף'ן וועג. דערווייל ווערט דיעזער סאָרט אקער אייזען פאבריצירט נור אין אויסטראליען.

בלויע הימלען

אין הימעל איז פאראן פיגל קלאהר הייט, אונענדליכע בלויליכקייט, א איי דעלע טיעפע וואס מיינענט זיך אן בעש־טשעט מיט פיעלטענינע דייבע פארסאן פון פאסע טיעפע בלוי. א געהיימניס־ווילע א סאמעטען טונקעלע בוי א לייכט העל קייט, דורכזיכטיג, דורכגעדרונגען פון אלע שטראהלען פון טאג, כסעט אן אריינפאר־לענדע אין מילך אדער אבפאל בלוי.

די גאנצע בירגאזע פון דער וועלט איז צוזאמען אין דער אונבעגרעניצטער שעהנ־קייט פון הימעל רוים. אלע שעהנינקע בלייענקע „פערגעס מיך ניט" בלומעלאך פון דער ערד טראגען אבשטארבענדיג צו די הימלען זייער אונשולדיגע בלויקייט, גיעסען אריין אין דעם הויכען אונענדלי־כען אקעאן זייערע בלומען נשמות.

דערפאר אפשר איילט זיך אזוי אין דעם מאָנאט מאי דער בעז צו בליהען, אויסגיעסען זיין אראמאט, פערוואנענט ווערען, כדי צו פעראייניגען זיין פארב מיט דער אונענדליכקייט און איבערגיע סען זי אין די הימלען וועלכע זיינען נאָך העל בלוי אין אפּריל און ווערען בלויער, טיעפער אנפאנג מאי?

אויב אין די אויגען פון די מענשען איז פאראן א העלע און טונקעלע בלויקייט, אז עס נאר דערפאר ווייל אין זייערע חערצער איז דא פרייד אין שטרעבונגען צו אונזער אירדישען הימעל וועלכער האט עושפרייט אבער אונז זיין אונבעגרעניצטען צודעק, אונטער וועלכען עס אטמעמען שטוינקע שעמעוודיגע בלומעלאך, וועלכע ווערען פאר זייער קליינקייט אויף דער ערד און פאר זייער מיעדליכען בליהען געלויבט אין די הויכע ספערען פון די הימלען.

ווען דער בליק באָדט זיך אין דער בלוי ליכער דיינקייט פון די הימלען גלוטשען זיך דאן נאָר ריינע בשרע נעראנקען און נעפיהלען אין הארצען. ווי בלויענקע וואָלקענדלאך אין הימעל, ווי ליכטיגע מלאכים'לאך איינגעהילט אין בלויע פיי־ערען, בעוועגט פון א זיסען ווינטעלע, ווי מלאכים וואס פליהען ארום אין די היב־לען אויף סאפּירענדע דורכזיכטיגע שטראה לענדע פליגלען.

הארטער פון שטאל פייערינגער ווי די בלויע פייערען פון א טשאר, דורכזיכטי־גער ווי די טייכען שטראמען און ים בוא לויפ — אין די בריטקייט פון די הימלען.

ווען די העל רויטע פייערען פון דעם זו־נען אונטערגאנג שטארבען אָב און דער גרין בלויער אטהעם פון פארגאנגט ווערט פערלאשען, קומט די נאכט אין איהר צויבער מאנטעל און אויף'ן מאנטעל דיא שטערען, און פון זייער העלקייט ווערט נאָך טיעפער גלענצענדער נאָך יום טובדי גער די טיעפע בלוקייט.

קוקט, קוקט אפטער אין די הימלען אי ביי טאג אי ביי נאכט קוקט זיך איין אין זייערע אונצעהלבארע בלויליכקייטען און די טעגער פון די פראסטע און גוט הארצי־גע פארבען, אין די פערשיעדענע בליטע־לאך גלעקלאך בלויענקע מיט שעהנע העל־זלאך אין די פליגענע פון שווארצען שווע־רען ראב, אין דעם דונקעלעבלויען אייזען בלויען בליי קאָבאלאט, קארמין, — און ווען די וואָלקענס וועלען אָנפאנגען ארומ־לויפען איבערן הימעל, קוקט אויף דיא בלויע וואסערען ביי די ברעגעס פון דיא ווייסע וואָלקענס, קוקט זיך צו און בע־מערקט ווי אט די וואָלקענס זיינען אויף דורכגעדרונגען מיט דער הימלישער בלוי לוקייט. קוקט זיך צו און בעמערקט וואָס פאר א בלוען לוויב געוואנט עס זיך־זען די הימלען צו דעם, וועלכער וצטט אויף דעם פיעל פייערדיגען טהראָן פון לויב, בעציהרט מיט א קראנץ פון העל בלויע און טונקעל בלויע פארבען.

(פון רוסיש פון ד. ליפשיץ).

מיר, אלס א טייל פון דעם אינטערנאציאָ־נאלען פראלעטאריאט, פייערען צוזאמען מיט איהם דעם גרויסען ארבייטער יום טוב, אין דעם טאג ווען אלע ארבייטער פון דער גאנצער וועלט צייגען ארויס דיי־ער סאָליداריטעט און איינגקייט — צו־זאמען מיט דעם — צו פייערען דעם יום טוב פון אונזער נאציאָנאלער ווידערגע־בורט, נאציאָנאלער ווידעראויפלעבונג אין אונזער אלט־נייעם אידישען לאנד מוזען אויסצייגען אונזער איינגקייט און סאָליداריטעט מיט יענע פיאָנערען־העלדען, וואס שטעהען שוין זייט לאנג אויף זייערע פאזיציאָנען, און ברייטערען אויס מיט זייער בלוט און שווייס דעם ווענ — פאר אמת'ער אידישער נאציאָ־נאלער בעפרייאונג!

זאָלט איהר זיי אייער ערמונטערונג און אונטערשטיצונג געבען! זאָלט איהר זיי אייער ברודער־האנד פון דער ווייט־טענס מיט ליעבע אויסשטרעקען!

— גיט מיט א פולער האנד און א פרייע הארץ!

פולע ציון פאלעסטינא
קאמיטעט, אמעריקא.

אידישע ביזנעס לייט פאר די טלהמה קרבנות

ענדליך האבען זיך די ביזנעס לייט אבגערופען צו העלפען די נויטענדע פון די טלחמה לענדער.

בין איצט איז די גרעסטע הילף גע־קומען פון בלויז 10 פענטינע. די רייכע אידען מיט אן אויסנאהמע פון איינינגע, וועלכע האבען געקענט מעהר געבען און האבען געגעבען פאר אנדערע בעליעבע, אבער ניט פאר די אידישע, איצט האָ־בען זיי אבער איינגעזעהען אז פאר די אי־דישע מלחמה ליידענדע אין מיזען זיי איך ביישטייערען מיט גרעסערע סומען.

פיעלע פון די אידישע ביזנעסלייט האבען זיך פערשריבען צוא מלחמה קאָנ־פערענץ צו צאהלען יעהרליך גרעסערע סו־מען.

מר. קאָהן דער מאגזיפעקטשורער פון קיגדער שפּיעל־געצייג אין קווין סט. האט זיך פערפליכטעט צו צאהלען הונ־דערט דאלער א יאהר. די ערשטע 25 דאלאר האט ער שוין אבער געגעבען צום מלחמה קאָנפערענץ.

עס איז צו האָפען, אז אלע אידישע ביזנעסלייט פון טאראנטא וועלען נאכטון דעם ביישפּיעל.

א נייער אידיש וויינענשאפטליכער זשורנאל.

ניו יארק: — ראבינער דר. רעוועל ראש פון ישי